

Come Together

- Et pædagogisk udviklingsprojekt i Flow

Kan man bruge pædagogisk teori fx Flow-teorien direkte i sammenspils- og musikledelse?

AF DOCENT KARSTEN
AAHOLM OG
LEKTOR TORBEN
WESTERGAARD,

Det Jyske
Musikkonservatorium
(DJM), Aarhus.

Mange musikundervisere har stået over for udfordringen med at omsætte pædagogisk teori til praksis i musiklokalet. Som et forsøg på at bygge bro over denne kløft, deraf titlen "Come Together", gennemførte vi i 2022 et pædagogisk udviklingsprojekt i samarbejde med docent Kristian Lassen fra DJM og studieadjunkt Peter Just Rasmussen fra Aarhus Universitet.

Udviklingsprojektet blev igangsat i kølvandet på nedlæggelsen af faget Musikpædagogisk teori som selvstændigt fag på DJM. Vi valgte derfor at afprøve udvalgte pædagogiske teorier i faget Musikledelse ved at introducere og anvende dem praktisk i undervisningen og efterfølgende lade de studerende afprøve dem på hinanden. Projektet involverede, at vi tre undervisere fra DJM underviste 16 studerende på Rytmisk Musik i Musikledelse. Det blev udført over 10 undervisningsgange à to timer på deres andet semester. Peter Just Rasmussen fra Musikvidenskab, AU, deltog som faglig sparringspartner, men ikke i timerne. Fire pædagogiske teorier blev udvalgt til projektet, og de studerende blev inddraget gennem mundtlige og skriftlige evalueringer. De udvalgte teorier var: Flow, Læringsrum, Legitim perifer deltagelse og Den di-

daktiske relationsmodel. I det følgende vil vi fokusere på Flow samt Legitim perifer deltagelse (LPD) og belyse vores erfaringer med forløbet.

Flow-teorien i praksis

Den ungarsk psykologiprofessor Mihaly Csikszentmihalyi står bag Flow-teorien. Teorien beskriver en tilstand af fordybelse og optimal oplevelse under en aktivitet, som opstår, når færdighedsniveauet og udfordringen er i balance (se figur nedenfor). Såkaldte flow-triggers, som beskrevet af

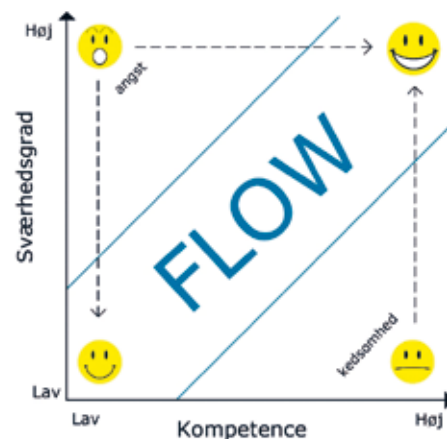

Illustration af Frans Ørsted Andersen

forskeren i flow-tilstande, Frans Ørsted Andersen fra DPU, kan bidrage til optimale læringsbetingelser og inkluderer bl.a.: klare mål og rammer, tilpasning til deltagerne, konstruktiv og løbende feedback samt fjernelse af distraktioner. Flow-teorien anses generelt som egnet til at fremme motivation, engagement og generel trivsel.

De studerende blev først præsenteret for teorien, hvorefter vi gennemførte to sammenspilslektioner med dem med didaktisk udgangspunkt i ovennævnte flow-triggers. Det musikalske materiale var henholdsvis "Musicology" af Prince og rammen 'at skabe musik sammen'. I begge tilfælde lagde vi stor vægt på at have et klart mål for lektionen samt at skabe tydelige rammer og arbejdsformer. Derfor inkluderede vi for eksempel i "Musicology" nodemateriale med roller i tre forskellige sværhedsgrader, hvilket gjorde det muligt for alle at opnå den rette balance mellem udfordring og kom-

”Jeg bliver en smule utryk faktisk, for jeg har ikke lyst til bare at gå op og synge noget

petence. Ligeledes var vi opmærksomme på løbende at give relevant og konstruktiv feedback samt at eliminere distraktioner udefra.

Ugen efter stod de studerende selv for undervisningen, hvor de fokuserede på at understøtte flow-triggers bedst muligt. I deres valgte materiale, henholdsvis "Lazy Song" og "Stand by Me", arbejdede de således med at skabe den rette balance mellem udfordring og kompetence ved at tilpasse instrumentroller og niveauer samt ved at anvende andre elementer som fx klang og groove som param-

Eksempel på instrumentrolle (guitar) i 3. sværhedsgrader

En studerende giver tegn til, at pianisten skal stoppe. (Foto: egen video)

- ▶ tre, der kunne varieres i takt med behovet for at justere sværhedsgraden op eller ned.

Samlet set viste arbejdet med flow-teorien sig som en didaktisk relevant tilgang med positive resultater, hvor dens komponenter bidrog til at etablere en tydelig læringsramme og placere de udøvende i en balance mellem udfordring og kompetence. Et eksplicit fokus på flow-teorien bidrog positivt til både vores og de studerendes forberedelse og gennemførelse af undervisningen samt til at skabe en inkluderende og motiverende læringsoplevelse. Som en studerende beskrev det efterfølgende: "Jeg oplevede flow-teorien som en meget brugbar metode. Den gør formålet med undervisningen meget tydelig og skaber et trygt og meget inkluderende læringsrum." En uventet erfaring var

” Evalueringen viste en positiv aha-oplevelse og værdsættelse af den uformelle musikaktivitet, men understregede også vigtigheden af at italesætte de manglende rammer

En cubansk dreng spiller og danser rumba Foto © @janelly8226

dog, at det eksplicitte fokus på flow gjorde det sværere for nogle af deltagerne at føle sig i flow.

Legitim perifer deltagelse (LPD)

Forskerne Lave og Wenger konkluderede ud fra studier af skrædderlærlinge i Liberia, at læring sker gennem perifer deltagelse, før man fuldt integreres i et fællesskab. LPD beskriver derfor, hvordan læring finder sted i sociale sammenhænge, og hvordan deltagerne gradvist bevæger sig fra periferien til fuld deltagelse. Vi ønskede at inkorporere LPD for at skabe rum til uformelle musikalske situationer, reflektere over sociale interaktioner og differentiere elevernes deltagelse og roller. LPD blev illustreret for de studerende gennem flere eksempler; et af dem var cubanske børn, der oplæres i rumbatraditionen - fra en start i periferien til fuld mestring.

I undervisningen demonstrerede vi som undervisere LPD ved at spille Edie Brickells "Good Times", hvor vi forsøgte at skabe en uformel atmosfære, der inviterede de studerende til at deltage spontant på valgfrie instrumenter, percussion eller sang. Der var ingen noder; kun teksten var printet ud på forhånd.

Efterfølgende udviklede de studerende deres egne undervisningssituationer inspireret af LPD-principperne. De to hold skabte på forskellige måder uformelle musikalske situationer og modtog positiv feedback fra deres medstuderende.

De studerende fandt tilgangen inspirerende

"Jeg synes, at teorien giver rigtig god mening, og [...] det var en af de undervisningsgange, der inspirerede mest". Der var dog også studerende, der oplevede det

som udfordrende på grund af fraværet af klare rammer og struktur: "Jeg bliver en smule utryk faktisk, for jeg har ikke lyst til bare at gå op og synge noget".

Den overordnede konklusion var, at LPD åbner for interessante pædagogiske diskussioner og oplevelser, men at det kræver tid og indsats at opdyrke et musikalsk miljø, der kan danne grund for en mere spontan deltagelse. Alligevel understreger forsøget vigtigheden af at supplere formel musikundervisning med uformelle aktiviteter og fokusere på både fællesskabets og individets trivsel.

Nye indsigter og større forståelse

I projektet "Come Together" undersøgte vi integrationen af pædagogisk teori i praksis inden for musikledelsesundervisning. Gennem blandt andet de to teorier, Flow og Legitim perifer deltagelse, opnåede vi indsigt i både den praktiske anvendelighed og udfordringerne ved denne 'operationelle oversettelse'.

Konklusionen er, at flow-teorien viste sig at være relevant og effektiv i forberedelsen og afviklingen af undervisningen, hvor implementeringen af flow-triggers bidrog til en inkluderende læringsoplevelse. Evalueringen af LDP viste en positiv aha-oplevelse og værdsættelse af den uformelle musikaktivitet, men understregede også vigtigheden af at italesætte de manglende rammer, når der ikke arbejdes i en etableret musikalsk kultur.

” Flow-teorien anses generelt som egnet til at fremme motivation, engagement og generel trivsel

Samlet set bidrog "Come Together" til at øge forståelsen for fordele og ulemper ved at bruge pædagogiske teorier praktisk i

musikledelse og sammenspil. Mens det demonstrerede teoriernes relevans og potentiale for at berige og kvalificere undervisningen, understregede det også vigtigheden af en afbalanceret tilgang og opmærksomhed på det pædagogiske miljø.

Vi opfordrer til, at eksperimenterende tilgange som denne vinder udbredelse for at fremme de studerendes kreative og bevidste undervisningskompetencer samt ruste kommende musiklærere til et arbejdsmarked, der er i konstant forandring. Slutteligt kan det forhåbentlig tjene som inspiration for alle sammenspielslærere: Der er uendeligt mange måder at gribe undervisningen an på. ●

Læs artiklen inkl. links: <https://tinyurl.com/28pvxj77>

Orkesterdirigent!

Uddannelse og éndags-kurser

Mere info om uddannelse og kurser for dirigenter og instruktører af amatørorkestre m.v.

dirigentinstituttet.dk

v. Danske Orkesterdirigenter

